

Samverkan mellan regioner och civilsamhället

Hanna Sällström och Hasnain Govani

2026-09-09

MUCF

Förvaltningsmyndighet för frågor som rör

- politiken för det civila samhället
- ungdomspolitik
- trossamfund
- politiken för de nationella minoriteterna judar, romer, sverigefinnar och tornedalingar samt de nationella minoritetsspråken finska, jiddisch, meänkieli och romani chib

MUCF ska i sin verksamhet

- ta fram, samla och sprida kunskap
- bidra till samordning av statliga insatser
- vara pådrivande och stödjande gentemot myndigheter, kommuner, regioner, det civila samhällets organisationer och andra relevanta samhällsaktörer
- fördela statsbidrag

Politiken för det civila samhället – MUCF:s uppdrag

Öka **kunskapen** om det
civila samhället hos
offentliga aktörer

Främja **samverkan**
mellan offentliga aktörer
och det civila samhället

En politik för det civila samhället

(prop. 2029/10:55)

Villkoren för det civila samhället som en central del av demokratin ska förbättras. Detta ska ske i dialog med det civila samhällets organisationer genom att:

utveckla det civila samhällets möjligheter att göra människor delaktiga utifrån engagemanget och viljan att påverka den egna livssituationen eller samhället i stort.

stärka förutsättningarna för det civila samhället att bidra till samhällsutvecklingen och välfärden både som röstbärare och opinionsbildare och med en mångfald av verksamheter.

fördjupa och sprida kunskapen om det civila samhället.

Lag (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar

9 § En region ska inom länet samråda med företrädare för berörda organisationer inom det civila samhället, enskilda utbildningsanordnare inom högskoleområdet och näringslivet.

I lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk finns bestämmelser om samråd med de nationella minoriteterna i frågor som berör dem. *Lag (2026:819)*.

Tidigare lydelse

En region ska samråda med företrädare för berörda organisationer och näringslivet i länet.

Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk

3 § Kommuner och regioner ska **informera de nationella minoriteterna om deras rättigheter** och det allmännas ansvar enligt denna lag och de föreskrifter som denna lag hänvisar till. Detsamma gäller statliga förvaltningsmyndigheter vars verksamhet är av betydelse för de nationella minoriteterna eller minoritetsspråken. *Lag (2019:938).*

5 § Förvaltningsmyndigheter ska ge de nationella minoriteterna **möjlighet till inflytande** i frågor som berör dem och **så långt det är möjligt samråda** med minoriteterna i sådana frågor.

Samråd enligt första stycket ska ske genom att förvaltningsmyndigheten för en **strukturerad dialog** med de nationella minoriteterna i syfte att kunna beakta deras synpunkter och behov i myndighetens beslutsfattande.

I lagen (2022:66) om konsultation i frågor som rör det **samiska folket** finns särskilda bestämmelser om konsultationer med det samiska folket. *Lag (2022:68).*

5 a § Förvaltningsmyndigheter ska särskilt främja **barns och ungas** möjligheter till inflytande och samråd i frågor som berör dem och anpassa formerna för detta till deras förutsättningar. *Lag (2018:1367).*

5 b § Kommuner och regioner ska anta **mål och riktlinjer** för sitt minoritetspolitiska arbete.

Åtgärder för att stärka civilsamhällets deltagande i regional utveckling

Regeringsbeslut

- 24 mnkr årligen under 2025-2027 inom UO19 Regional utveckling

Svesam – förslag

- Nationellt råd för Sveriges sammanhållna utveckling (civilsamhälle, näringsliv, akademi)
- Landsbygdsnätverket (civilsamhälle, näringsliv, forskning, utbildning, statliga myndigheter, SKR)
- Knyta statsbidrag till vissa uppgifter
- Skyldighet för regionerna att samråda med lokala aktionsgrupper (LAG) inom Leader

Vad är civilsamhället?

”En arena, skild från staten, marknaden och det enskilda hushållet, skapad av enskilda människor, grupper och organisationer som agerar tillsammans för gemensamma intressen.”

- Ideella föreningar
- Registrerade trossamfund
- Stiftelser
- Nätverk, rörelser
- Nykooperativ och sociala företag

Civilsamhällets roll

- Opinionsbildare och röstbärare
- Service till medlemmar eller människor i allmänhet
- Utförare och leverantör av tjänster
- "Demokratiskola", tillit...

Principer för samverkan med civilsamhället

1. Självtändighet och oberoende

Formulerar själva sitt uppdrag utifrån sin värdegrund. Är självständiga som röstbärare, även i samverkan med andra aktörer. Kan ha en kritiskt granskande roll som röstbärare och opinionsbildare, utan att riskera sitt ekonomiska stöd.

2. Dialog

Dialog ska prägla förhållandet mellan staten och det civila samhället, inom de områden som det civila samhället verkar.

3. Kvalitet

Verksamhet som bedrivs på offentligt uppdrag bör kunna följas upp och utvärderas och jämföras med andra aktörer, dock med beaktan för det civila samhällets förutsättningar och varje organisations syfte och karaktär.

3. Långsiktighet

Bidragssystem, rättsliga förutsättningar samt samverkan ska möjliggöra stabilitet så att det civila samhällets aktörer har möjlighet att planera, bedriva och utveckla sin verksamhet långsiktigt.

5. Öppenhet och insyn

Processer och beslut som rör civilsamhället ska vara transparenta och öppna för insyn. Verksamhet som bedrivs inom det civila samhället med stöd av skattemedel bör beskrivas öppet av den mottagande organisationen.

6. Mångfald

Politikens utformning ska främja en mångfald av idéburna aktörer. Alla delar av befolkningen ska ha möjlighet att engagera sig ideellt.

Samverkan i vardag och kris

- Relationer, tillit, delaktighet, kultur, mötesplatser, sociala sammanhang – odlas i civilsamhället.
- Synliggör och möjliggör en mångfald av civilsamhällesaktörer.
- Identifiera styrkor och sårbarheter.
- Förståelse för förutsättningar.
- Skapa goda förutsättningar för långsiktigt och hållbart engagemang.
- Samverkansformer som skapar handlingsutrymme.

mucf

Samverkan mellan **kommuner och trossamfund**

Att mötas i tillit – en vägledning

MUCF 1968/24

mucf
Myndigheten för ungdoms-
och civilsamhällsfrågor

Samverkans- modell

för offentliga aktörer och civilsamhället

1.0

Ingen aktör kommer långt om den agerar ensam. Vi hade kanske varken haft allmänna bibliotek eller folktandvård om det inte vore för samverkan mellan civilsamhället och offentliga aktörer. Vad mer kan vi utveckla tillsammans?

Större muskler!

mucf

Trossamfund finns redan i lokalsamhället

- Trossamfund möter människor i kris, sorg, glädje, ensamhet och livsfrågor.
- Rollen i lokalsamhället finns redan; relationen till det offentliga behöver göras begriplig.
- Arbete i relation till det offentliga – eller vid sidan av den?

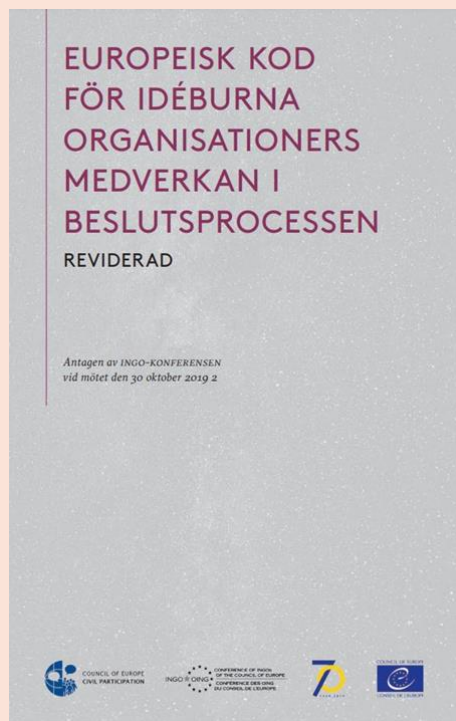
Rollen finns redan. Relationerna behöver byggas.

Vad trossamfund bidrar med

- Motverkar ensamhet, skapar trygga mötesplatser och stärker sociala nätverk.
- Erbjuder stöd utan krav på medlemskap, biståndsbedömning eller väntetid.
- Har lokala lägesbilder om oro, förtroende, beslut och händelser i vardagen.
- Behöver göra den breda verksamheten synlig för det offentliga .

Synlighet är en förutsättning för begriplig samverkan.

Verktyg för samverkan

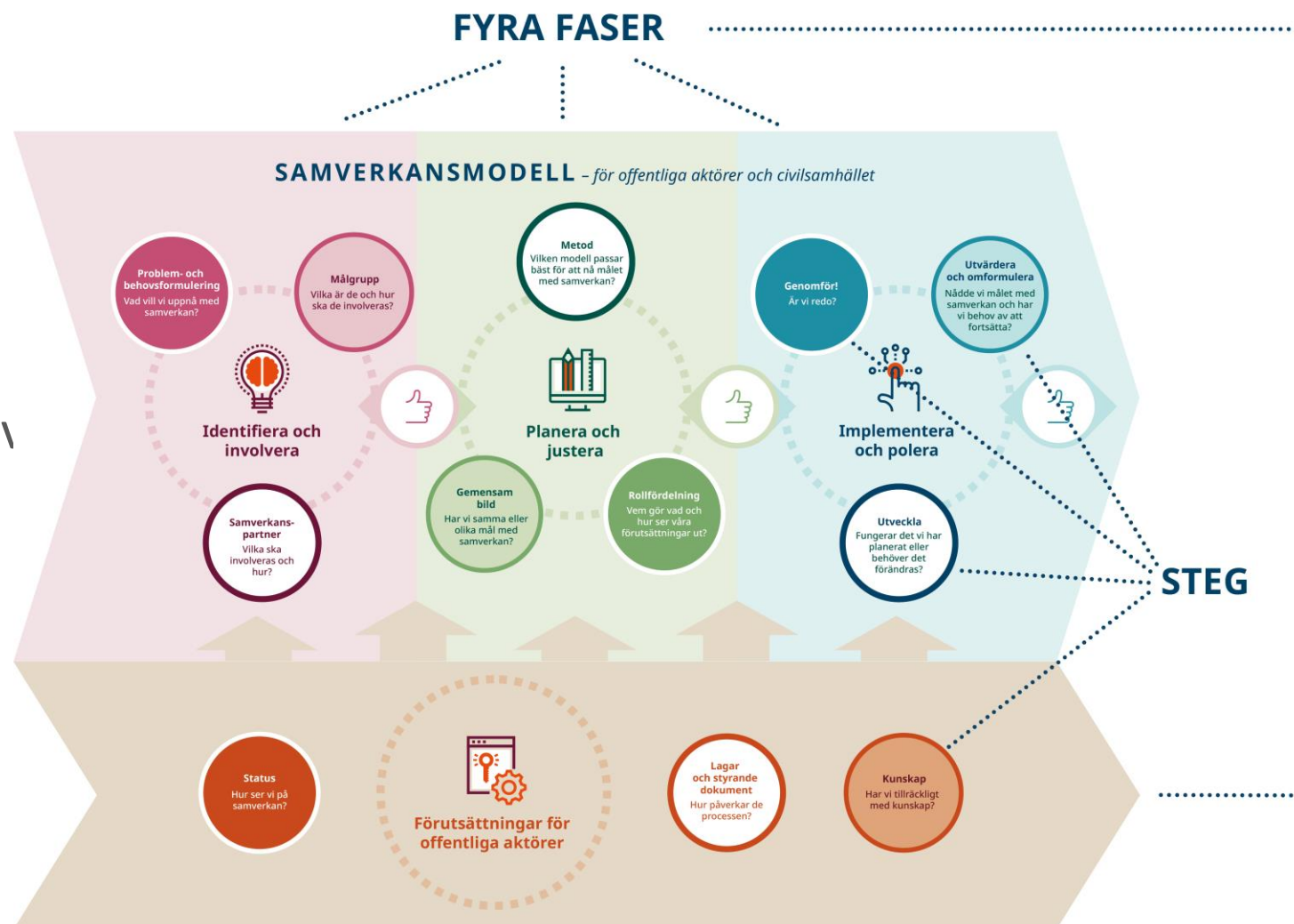
Partnerskap						
Dialog						
Samråd						
Information						
Nivåer av samverkan	Fastställa agenda	Formulera	Besluta	Genomföra	Bevaka / Granska	Omformulera
Steg i beslutsfattandet						

mucf

mucf

Samverkansmodell för offentliga aktörer och civilsamhället – *en verktygslåda*

- En generell modell för alla nivåer
- Flexibel - anpassas efter behov
- Ger kunskap och inspiration
- Digital klickbar pdf

Diskussion

- Hur fungerar samverkan med civilsamhället idag?
- På vilket sätt bidrar dagens samverkan till robusthet och krisberedskap?
- Utvecklingsbehov – utmaningar och möjligheter?

Tack!

Hanna Sällström, hanna.sallstrom@mucf.se

Hasnain Govani, hasnain.govani@mucf.se

mucf